

nowa EUROPA

PRZEGLĄD · NATOLIŃSKI

[*Unia Europejska a jej najbliższe sąsiedztwo*]

ROLAND DANNREUTHER

16 Europejska Polityka Sąsiedztwa jako alternatywa dla członkostwa

Niniejszy artykuł omawia Europejską Politykę Sąsiedztwa oraz ocenia jej wagę i szanse powodzenia w przyszłości. Przedstawiona argumentacja jest potwierdzeniem tezy, że EPS stanowi znaczący postęp, który jednak w pewnej mierze wynika z porażki poprzednich inicjatyw unijnych, mających na celu wspieranie przemian przy braku perspektywy członkostwa. Niemniej jednak nie można mieć pewności, że EPS – w obecnym kształcie – odegra rolę jako narzędzie wsparcia ambicji Unii w zakresie „przemiany poprzez dyplomację” oraz wzmocnienia roli Wspólnoty na arenie międzynarodowej. Niniejszy artykuł przedstawia także szereg wyzwań stojących przed EPS. Najważniejszym z nich jest potrzeba gruntownego przewartościowania interesów i polityki, zwłaszcza w kwestii imigracji oraz energii i terroryzmu, które konsekwentnie przesłaniają szanse na wsparcie doktryny „przemiany poprzez dyplomację” w sąsiedztwie Unii. Co więcej, istnieją również poważne wyzwania zewnętrzne.

ROBERTO ALIBONI

47 Implikacje geopolityczne Europejskiej Polityki Sąsiedztwa

Z geopolitycznego punktu widzenia EPS wyróżnia fakt, że inicjatywa ta obejmuje dwa odrębne regiony – Europę Wschodnią oraz region Morza Śródziemnego – umieszczając je w tej samej strukturze politycznej. Reprezentują one bardzo różne realia polityczne, kulturowe i społeczno-ekonomiczne, i to nie tylko w wymiarze międzypaństwowym, lecz również regionalnym i subregionalnym. To oznacza, że potencjalne konsekwencje tych różnic mogą mieć wymiar globalny, regionalny lub subregionalny. Autor wskazuje szereg implikacji geopolitycznych wdrożenia EPS, takich jak bardziej bezpośrednie i silniejsze zaangażowanie UE w regionalne i lokalne kryzysy. Omawia także wpływ EPS na relacje UE ze światem arabskim, z Federacją Rosyjską oraz na relacje transatlantyckie.

TOMASZ GRZEGORZ GROSSE

74 Geopolityka Unii Europejskiej? Przykład wschodniego wymiaru Europejskiej Polityki Sąsiedztwa

Autor niniejszego tekstu poddaje analizie wschodni wymiar Europejskiej Polityki Sąsiedztwa w celu scharakteryzowania podejścia geopolitycznego UE. Czy Unia konstruuje nowy paradygmat w relacjach międzynarodowych oparty na dyseminacji europejskich wartości i standardów działania oraz na sieciowych relacjach partnerskich? A może geopolityka UE wobec najbliższego otoczenia jest bliższa tradycyjnemu modelowi realistycznemu opartemu na asymetrii władzy i interesów między Unią (i jej państwami członkowskimi) a krajami z nią sąsiadującymi? Jakie jest praktyczne znaczenie idei Europy jako potęgi normatywnej, która kreuje i upowszechnia wartości jako źródło wpływów i władzy w stosunkach międzynarodowych? Czy koncepcja potęgi normatywnej jest wynikiem siły, czy też słabości Unii na arenie międzynarodowej?

[*Historia integracji*]

JAKUB LUBELSKI

183 Związek Bałtycki i Trzecia Europa. Koncepcje reorganizacji Europy Środkowej w polityce zagranicznej II Rzeczypospolitej

W dwudziestolecium międzywojennym polska dyplomacja zabiegała o to, aby nadać trwałą formę współpracy polityczno-militarnej obejmującej subregion Morza Bałtyckiego oraz Europy Środkowo-Wschodniej. Koncepcje Związku Bałtyckiego i Trzeciej Europy można interpretować jako próby tworzenia przeciwwagi zarówno dla Moskwy, jak i dla Berlina. Można także dopatrywać się politycznej woli rekonstrukcji obszarów między Niemcami i Rosją, swego rodzaju uaktualnienia idei jagiellońskiej w polskiej polityce. Choć żadna z tych koncepcji nie została zrealizowana, prześledzenie ich historii może dziś inspirować Polaków do myślenia o podmiotowym prowadzeniu polityki we własnej części Europy.

[Recenzje]

MARTA KOŁODZIEJCZYK

218 **Unia Europejska na forum ONZ – w poszukiwaniu wspólnego stanowiska**

MAXIMILIAN B. RASCH, *The European Union at the United Nations. The Functioning and Coherence of EU External Representation in a State-centric Environment*, Leiden-Boston: Martinus Nijhoff Publishers, 2008.

JAKUB LUBELSKI

221 **My i Ona?**

ANDRZEJ WIERZBICKI, *Europa w polskiej myśli historycznej i politycznej XIX i XX wieku*, Warszawa: Centrum Europejskie Natolin, Wydawnictwo TRIO, 2009.

JERZY UKLAŃSKI

224 **Propedeutyka rosyjskiej polityki dla początkujących**

EDWARD LUCAS, *Norwa Zimna Wojna. Jak Kreml zagraża Rosji i Zachodowi*, Poznań: Rebis, 2008.

228 [Noty o autorach]